

АРГО В СУЧАСНІЙ ФРАНЦУЗЬКІЙ МОВІ

С.М. Мусійчук, кандидат педагогічних наук

Розглянуто особливості сучасної французької розмовної мови. Запропоновано визначення понять «верлан» і «арго», дефініція та приклади способів скорочення слів, які є дуже поширеними у сучасній французькій мові. Досліджено структуру типів речення, вживаних у розмовній мові.

Розмовна мова, мовлення, способи скорочення слова, арго, спілкування, інверсія.

Ні для кого не секрет, що, крім класичної, так званої літературної норми мови, існує й «інша» мова – повсякденна французька, яка конче необхідна для тих, хто хоче спілкуватися з франкофонами, розуміти аутентичну франкофонну культуру. Часто, вивчаючи французьку мову і начебто відмінно знаючи «академічну» мову, люди стають безпорадними, потрапивши у живе мовне середовище. Найважчим постає розуміння мови на слух – настільки багато розмовних виразів. Усне мовлення характеризується своєю власною метамовою, своїми лексичними одиницями, скороченнями, інтонаційними ефектами, атиповими формами тощо. Отже, виникає потреба у вивченні основ арго, розмовної французької мови для того, щоб нас не вважали «ringards» (старомодними). В останні десятиліття в розвитку французької мови намітилася тенденція, яка знаходить своє вираження в тому, що у своєму мовленні французи найрізноманітніших прошарків суспільства у повсякденному спілкуванні, а іноді і на офіційному рівні, широко використовують слова та вирази розмовного стилю, часто знижені, яскраво емоційно забарвлені.

Розмовна лексика проникає у сучасну художню літературу і використовується не лише у мовленні персонажів, але й у словах автора. Такі популярні у Франції та добре відомі в Україні письменники, як Л. Арагон, Е. Базен, Б. Клавель, П. Модіано та багато інших, використовують у своїх художніх творах розмовну, знижену лексику.

Специфічні умови вживання розмовної лексики, відсутність українських еквівалентів, кількісні та якісні розбіжності цієї лексики у двох мовах, слабке відображення її у словниках – все це нерідко призводить до неточного або неповного розуміння не лише розмовної мови, мови молоді, але й літературного тексту. Без знання розмовної лексики надзвичайно важко зрозуміти французьку пресу, оскільки вона, відображаючи мовленнєву реальність сьогодення, широко використовує як стилістично забарвлені слова, які міцно ввійшли в мову, так і мовні неологізми.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні проблеми, пов'язані з функціонуванням арготичної лексики, досліджували як українські, так і зарубіжні вчені, зокрема Е.М.Береговська, В.В. Жирмунський, Л.

Сенеан, А. Доза, П. Гіро, А. Мартіне та ін. Окремі соціолінгвістичні аспекти аргю висвітлені в роботах американських – В. Лабова, А. Кроха, Дж. Фішмана, та російських дослідників – Ф. П. Філіна, Е. Г. Туманян та ін.

Мета дослідження – розгляд особливостей французької розмовної мови, зокрема аргю та основні прийоми поповнення її новими елементами.

Виклад основного матеріалу. Аргю (від фр. *argot*) – мова якої-небудь соціально замкненої групи осіб, яка характеризується специфічністю лексики, що вживається, своєрідністю її використання, але яка не має власної фонетичної і граматичної системи.

Аргю – це реєстр мовлення чи говірка, властиві виключно певній соціальній групі, тобто *соціолекту*, мета якого – виключити третього (зайвого) зі спілкування, зашифрувати повідомлення для того, щоб той, хто не має відношення до розмови, її не розумів. Аргю, крім того, має ще й функцію ідентифікування, яка полягає у взаємному визнанні кожного члена певної групи та демонстрації їх відокремлення від суспільства через помітну різницю мовлення.

При вивченні іноземної мови навчають, перш за все, її класичному варіанту. Однак при читанні неадаптованої літератури (сучасних книг, газет), прослуховуванні пісень, аудіокниг, радіопередач французькою мовою, перегляді телевізійних програм та недубльованих фільмів, навіть у викладачів можуть виникнути проблеми з розумінням. Чи можна дивитися сучасний фільм, якщо не знаєш аргю? Спробуймо зрозуміти, про що йдеться у нижче наведених уривках із популярних французьких фільмів:

Je suis dans la dèche, je n'ai même pas de sous pour m'acheter des clopes. Peux-tu me prêter un peu de pognon? Tu ne m'as pas rendu les 500 balles que tu m'as tapées la semaine passée!

Tiens donc, tu en as des fringues! Elles sont belles, ces godasses, c'est moins ringard que la robe de ta nana!

Отже, *la dèche* – це безгрошів'я, *la clope* – цигарка, *le pognon* і *les balles* – гроші, *tape* – позичати, *des fringues* – одяг, *des godasses* – взуття, *ringard* – старомодний, *la nana* – дівчина.

У цьому випадку мова йде про один із варіантів сучасного французького аргю – мови молоді, яка не бажає бути зрозумілою «непосвяченими», «не своїми». Аргю постійно поновлюється, поповнюється новими елементами. Для цього використовуються такі прийоми.

1. Franglais

Незважаючи на відчайдушні зусилля Французької Академії прогнати англіцизми з французької мови, сучасний діловий світ і молодь активно запозичують слова з англійської мови, але вимовляють їх на французький манер (звідси, власне, і назва – *fran-glais*). Наприклад: *cool*, *relax*, *le walkman*, *le pn*, *le laptop* (хоч і існують французькі еквіваленти цих слів — *baladeur*, *ordinateur*, *ordinateur portable* і т. д.

2. Скорочення (усічення)

Кожна мова прагне виразити максимум понять мінімумом засобів. Французькій мові це властиве у величезній мірі. Скорочення або усічення – дуже поширене явище в сучасній французькій мові, коли відкидаються

перші чи останні склади *sympathique* стає *sympa*, *professeur* стає *prof*, *restaurant* – *resto*, *cinématographe* – *cinéma* і навіть *ciné*, *manifestation* – *manif*, *baccalauréat* – *bac*. Ці явища називаються **аросоре** і **афєрєсе**.

Аросоре – явище дуже розповсюджене у французькій розмовній мові і полягає у відкиданні останнього складу. Усічення робиться найчастіше за все, шляхом збереження першого елемента складного слова термінологічного походження, або, в інших словах, усікаючи другий або третій склад або після складу, що закінчується на О (наприклад, *micro* – усічення після першого елемента складного слова *microphone* ; усічення після о слова: *diapos* – *diapositive*, *méto* – *métropolitain*, *kilo* – *kilogramme*, *véto* – *vétérinaire* і т. д.). В основі цього закінчення О лежить зменшувальний суфікс *-ot*, але він не має нічого спільного з кінцевим О у скорочених словах, які містять у собі О в кінці складу, наприклад: *photo* (замість *photographie*), *vélo* (замість *vélocipède*).

Наступний приклад, узятий із газети «Фігаро» ніби через збільшувальне скло показує цю тенденцію у мові. «*Lepetit déj. et l'info à 7 heures du mat*».

Aphérèse – це відкидання одного чи кількох перших складів слова. *Aphérèse* набагато рідше використовується у французькій мові, проте молодь його полюбає: *bus* від *autobus*, *blême* від *problème*, *zik* від *musique*.

Часто молодь додає ті чи інші суфікси до слів: *leur* стає *leurleur*, *black* стає *blackos*. Це призводить до нового явища – трансформації дієслів у незмінні, невідмінювані слова.

Деякі подібні скорочення міцно увійшли в літературну мову, типу *taxi*, *méto*, *cinéma*, *télé* і т. д.

3. Le verlan

Ця техніка виникла через бажання створити власну «секретну» мову, тобто налагоджену систему специфічного внутрігрупового спілкування, основна мета якої – приховати смисл комунікативних намірів. Секретні мови можуть мати мовний, немовний (жести, знаки, малюнки), а також змішаний характер. *Verlan* є передусім популярним у паризьких передмістях. У минулому столітті його використовували злодії, аби їх не розуміли поліцейські та буржуазія. Нинішня його практика все більш розповсюджена, бо *verlan* використовує молодь для того, щоб відрізнятись від дорослих. Принцип простий: поміняти місцями склади слова, вимовити його навпаки «à l'envers» (*ver-lan*). Існує три способи «верланізації»:

а) проста інверсія: *Paris* → *Ripa* ; *Fleuri* → *Rifleu* ; *ghetto* → *toqué* ;
lourd → *relou* ;

б) інверсія і додавання іншого звуку: *sœur* → *reus* + *da* → *reusda* ;

в) усікання голосного або останнього складу у «верланізованому» слові: *flic* → *quefli* → («*li*» випадає) → *keuf* ; *père* → *reupé* → («*é*» випадає) → *reup* ; *méto* → *tromé* → («*é*» випадає) → *trom*.

Слово *verlan* може утворюватись шляхом усіх трьох способів: *en douce* → (інверсія) → *en ousde* → (додавання приголосного) → *en lousde* → (усікання останнього складу) → *en lous*.

Проте на практиці все далеко не так просто: розпізнати слова часом не те що важко, а майже неможливо. Однак не враховувати його при вивченні повсякденної розмовної французької мови теж не можна – це дуже модне, а відповідно, популярне явище на нинішній день. Тому доводиться прикладати чималих зусиль, щоб в *meuf* розпізнати *femme*, в *zarbi* – *bizarre*, в *feca* – *cafe*!

4. Структура фрази

У сучасній французькій мові нерідко можуть зникнути й частки. Так, заперечна частка «*ne*» зникає у більшості випадків, а німі «*e*» та деякі інші голосні не вимовляються: *j'veux* (= *je veux*), *t'as vu* (= *tu as vu*), *y a pas* (= *il n'y a pas*), *j'sais pas* (= *je ne sais pas*), *c'est pas grave* (= *ce n'est pas grave*) і т. д.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Незважаючи на відмінність від мови повсякденної і загальноповсякденної, наприклад тієї, якою розмовляють ведучі радіо і телебачення, мова молоді постійно наближується до останньої.

Активно володіти розмовною зниженою мовою нам не обов'язково, пам'ятаючи застереження академіка Л.В. Щерби про те, що вживати «надто французькі слова та образні вислови, а тим більше арготизми слід вмюючи і доречно, щоб не виглядати смішним». Але розуміти цей шар мови, ступінь зниженості тих чи інших лексичних одиниць, знати умови їх реалізації в мові ми повинні.

Список літератури

1. Bourdeau Pierre. Ce que parler veut dire / L'économie des échanges linguistiques. – Paris : Fayard, 1982. – P. 85.
2. Boyer H. «Nouveau français», «parler jeune» ou «langue des cités» ? – Remarques sur un objet linguistique médiatiquement identifié // Langue française, 1997, n° 114. – P. 6-15.
3. Dictionnaire du français familier et populaire. – М.: Цитадель, 1997. – 855 р.
4. Le français dans le monde. – 2006. – № 344 (березень-квітень). – С. 19.
5. Géo Ado. – 2006. – № 46 (жовтень). – С. 22□23.
6. Goudailler J.-P. Les mots de la fracture linguistique / La Revue des deux mondes, mars, 1996. – P. 78.
7. Guirand Pierre. «Argot» in Encyclopedia Universalis. – 934 h.
8. Mela Vivienne. Verland 2000 // Langue française, 1997, n° 114. – P. 16-34 .
9. Карпенко Ю.О. Вступ до мовознавства / Ю.О. Карпенко. – К.: Видавничий центр «Академія», 2006. – 336 с.

Рассмотрены особенности современного французского разговорного языка. Предложены определения понятий «верлан» и «арго», дефиниция и примеры способов сокращения слов, которые очень распространены в современном французском языке. Исследована структура типов предложений, употребляемых в разговорном языке.

Разговорный язык, речь, способы сокращения слова, арготизмы, общность, инверсия.

The article highlights the features of modern French spoken language, deals with the definitions of "Verlan" and "slang". Examples of the word shortening methods, which are accepted in the modern French language are proposed. The method of the construction of the types of sentences used in modern colloquial French is researched.

Some ways of replenishment of argot are systematized: franglais (borrowing from the English language), apocope (the loss of the last syllable), aphérèse (loss of one or more of the first syllables of the word), verlenizatsiya (organized system of intra-specific communication, its main purpose is to hide meaning of communicative intentions), changing the structure of phrases (loss of particles).

Colloquial language, speech, methods of the word shortening, argo, communication, inversion.

УДК 811.111'42

ОЧІ ЯК ВАЖЛИВИЙ ЗАСІБ НЕВЕРБАЛЬНОЇ КОМУНІКАЦІЇ: КОМУНІКАТИВНІ НЕВДАЧІ

***В. В. Тарасова, кандидат філологічних наук
А.Д. Бек, асистент***

Розглянуто засоби невербальної комунікації для визначення емоційного стану мовця. Проаналізовано порушення успішності акту комунікації, що спричинюється різними факторами, та розроблено рекомендації для запобігання виникнення комунікативних невдач.

Комунікація, засоби невербальної комунікації, комунікант, комунікативні невдачі.

Неможливо переоцінити важливість комунікації в діяльності людей. Комунікація виступає однією з основних сфер людського життя. Якщо люди не зможуть обмінюватись інформацією, то зрозуміло, що вони і не зможуть працювати разом, формувати цілі й досягати їх. Комунікація – це складний процес, що складається із взаємозалежних кроків. Кожен із цих кроків дуже потрібний і важливий для того, щоб зробити наші думки зрозумілими іншій особі. Кожен крок – це пункт, в якому, якщо ми будемо недбалими і не будемо думати про те, що робимо, – зміст може бути загублений [1, с. 8].

Підраховано, що люди витрачають на комунікацію більше часу, ніж на будь-яку іншу діяльність [3, с. 12]. Але, парадоксальним є той факт, що більшість людей не вміє спілкуватися. Мова йде саме про норми і правила успішного спілкування, які ігноруються навіть освіченими людьми.